

عنوان مقاله:

اسطوره غیبت دختر

محل انتشار:

فصلنامه ادبیات عرفانی و اسطوره شناختی، دوره 12، شماره 45 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 34

نویسنده:

محمد مشهدی نوش آبادی - استادیار ادیان و عرفان دانشگاه کاشان

خلاصه مقاله:

یکی از اسطوره های مربوط به مکان های زیارتی در حوزه فرهنگ ایرانی اسطوره غیبت دختر در چشمه و یا چاه است که عمدتاً در باورهای عامیانه بازتاب دارد. شاید برخی داستان های ایرانی، از جمله داستان ربایش شهرناز و ارنواز، دختران جمشید به دست ضحاک و آزادی آنها به دست فریدون و همچنین ماجرای غیبت کی خسرو در چشمه، پیشینه ای برای اسطوره غیبت دختر باشد. برخی نیز ربایش دختر و یا گاو در فرهنگ آریایی را با فقدان باران مربوط می دانند. در بررسی هایی که به صورت میدانی و کتابخانه ای انجام گرفت معلوم شد که این اسطوره بر پنج رکن استوار است که عبارتند از: غیبت دختر در محل مورد توجه، مکان غیبت که معمولاً در ارتباط با عناصر مربوط به آب مانند چشمه و یا چاه است، وجود عنصر شر که دختر به خاطر خلاصی از دست آنان غایب شده است، رویایی که از طریق آن ماجرای غیبت و قداست محل گوشزد می شود و توجه به قداست محل و برگزاری آیین های زیارت. مکان های مربوط با این اسطوره شامل تمام پیران گاه های زرتشتی و تعداد قابل توجهی از موقعیت های زیارتی اسلامی به ویژه موقعیت های قدم گاهی است. در بررسی و تحلیل عناصر اسطوره، به ارتباط آن با موقعیت چشمه و آب، سنگ و صخره مقدس، شرارت نیروی اهریمنی و تازش بر نیروی قدسی، طلسم شدن آب و برکت و مساله فقدان آب دقت شده است و با توجه به شواهد متعدد ارتباط این اسطوره با ناهید به اثبات رسیده است. با توجه به اینکه این اسطوره از طریق خواب ظاهر می شود، در پایان تحلیلی روان شناختی از آن ارائه شده است. در نتیجه می توان گفت که فقدان عنصر آب در چاه ها و چشمه های اعجاب انگیز که به غیبت ناهید در آن مربوط بوده است، در دوران اسلامی به غیبت دختر یکی از اولیا تغییر کرده است.

کلمات کلیدی:

اسطوره غیبت دختر، مکان های مقدس در ایران، فقدان آب، ناهید

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/856713>

